

Radio telemetrijas izmantošana meža susura *Dryomys nitedula* izpētē.

Valdis Pilāts. Dabas aizsardzības pārvalde, Gaujas nacionālais parks
Adress: Baznīcas 3, LV-2150, Sigulda, Latvija
e-mail: valdis.pilats@daba.gov.lv

Aivars Ornicāns. Latvijas Valsts Mežzinātnes institūts „Silava”
Adress: Rīgas 111, LV – 2169, Salaspils, Latvija
e-mail: aivars.ornicans@apollo.lv

Digna Pilāte. Daugavpils Universitāte, Sistemātiskās bioloģijas institūts
Adress: Vienības 13-229, LV-5401, Daugavpils, Latvija
e-mail: digna.pilate@biology.lv

Arturs Kārklīšs. Daugavpils Universitāte, Dabaszinātņu un matemātikas fakultāte,
Adress: Vienības 13, LV-5401, Daugavpils, Latvija
e-mail: carlie@inbox.lv

Susuru - dendrofilu, nakts aktīvu sīko zīdītāju dzīves veida un to ekoloģijas izpētē tiek izmantotas dažādas metodes, visbiežāk – pielietojot dzīvķeramos slazdus un būrīšus, kā arī dzīvniekus iezīmējot. Tās ir relatīvi lētas, bet salīdzinoši mazefektīvas metodes. Nakts aktīvā dzīves veida dēļ nav pielietojama dzīvnieku vizuālā izsekošana. Efektīvāka un ar plašāku iegūstamo datu spektru ir radio telemetrijas metode, kas savukārt prasa lielāku finansiālo ieguldījumu.

Latvijā radio telemetrija līdz šim izmantota lašu un taimiņu, pīļu un lielo plēsēju izpētē. Eiropā susuru radio izsekošana veikta vairākos pētījumos, bet tikai viens no tiem bijis meža susura *Dryomys nitedula* gadījumā - 2001. gadā Polijā.

2009. gadā radio telemetrijas metode pirmo reizi Latvijā pielietota sīko zīdītāju - meža susuru izpētē, lai iegūtu papildus datus par šo dzīvnieku diennakts aktivitāti, dzīves iecirkņa lielumu, barošanās biotopiem un dienas slēptuvēm.

Pētījums veikts Daugavpils rajonā, dabas liegumā „Ilgas” no 22.06. – 02.07. un no 04.08. – 10.08. Telemetrēšanas seansi veikti diennakts tumšajā laikā no saulrieta līdz saullēktam, kad dzīvnieki bija aktīvi, un tie ilga no plkst. 22:00 līdz 5:00 jūnijā un no plkst. 21:00 līdz 6:00 augustā. Radio izsekošana aptvēra 26 ha lielu mistrota skujkoku – lapu koku meža teritoriju ar mitrām zāļainām ieplakām. Izmantotas ražotāja - Biotrack Ltd PIP3 radio kaklasiksnas ar svaru 2 gramu un radiosignāla uztvērējs TRX-48S ar rokas antenu.

Radio izsekošana veikta 6 dzīvniekiem. Trīs gadījumos katra dzīvnieka radio izsekošana ilga attiecīgi 7, 8 un 11 diennaktis, bet vēl trīs gadījumos tehnisku iemeslu dēļ - tikai pa 3 diennaktīm. Raidītāja signāla maksimālais uztveršanas attālums atkarībā no teritorijas reljefa bija līdz pat 200 m. Telemetrijas seansu laikā tika noteikta dzīvnieku atrašanās vieta noteiktā laika brīdī. Kopumā veikti uzmērījumi no 521 ar GPS aparātu fiksēta punkta. Atsevišķos gadījumos radio izsekošanas laikā izdevās dzīvniekus pašus atrast un vizuāli ieraudzīt luktura gaismā.

Dzīvnieku atrašanās vietu (punktu) koordināšu apstrādē izmantotas LOCATE un Arc GIS programmas. Iegūtie rezultāti ziņojumā tiks ilustrēti ar viena meža susura vienas nakts aktivitātes un pārvietošanās analīzi, izmantojot 35 fiksētus dzīvnieka uzturēšanās punktus.

Tiks analizētas radio telemetrijas priekšrocības meža susuru izpētē salīdzinājumā ar citām metodēm, kā arī izvērtētas metodes potenciālās iespējas.